สภาพความเป็นจริงและความคาดหวังในการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28

The Actualities and Expectations of Good Governances of Administrators in the Administration of the Schools under the Office of Secondary Educational Service Area 28

นันท์นภัส คุชิตา*

ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี 34000

E-mail: namtan_aki@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพความเป็นจริงและความคาดหวังในการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 เปรียบเทียบสภาพความเป็นจริงและความคาดหวังในการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยจำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางในการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ปีการศึกษา 2557 จำนวนทั้งสิ้น 486 คน แยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 140 คน และครูจำนวน 346 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ ตามขนาดของสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t-test การทดสอบค่า F-test และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 มีความเป็นธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากทุกด้าน และได้รับความคาดหวังในการใช้ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

2. ข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ที่มีเพศและปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการใช้ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ขณะที่ข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษา ตำแหน่งและประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
ข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ที่มีเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคาดหวังต่อการใช้ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นข้าราชการครูที่มีตำแหน่งแตกต่างกันและปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้เพื่อการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ด้านหลักนิติธรรม ผู้บริหารควรปฏิบัติงานตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับอย่างเคร่งครัดและเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านหลักคุณธรรม ผู้บริหารควรนำคุณธรรมมาใช้บริหาร ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้หลักคุณธรรมในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านหลักความโปร่งใส ผู้บริหารควรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลงานอย่างเป็นรูปธรรม มีการรายงานผลการต่อผู้ร่วมงานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ด้านหลักการมีส่วนร่วม ผู้บริหารควรให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการบริหาร โดยเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น และเคารพมติที่ประชุม ด้านหลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารควรเป็นผู้มีความรับผิดชอบ ต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา มีการติดตามงานอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ด้านหลักความคุ้มค่า ผู้บริหารควรดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีการรณรงค์ให้ตระหนักและเห็นคุณค่าของทรัพยากร

คำสำคัญ: ความเป็นจริง ความคาดหวัง หลักธรรมาภิบาล ผู้บริหารสถานศึกษา การบริหารสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to examine and compare the actualities and expectations of good governances of administrators in the school management and study the suggestions toward the good governances of administrators in the school management under the office of Secondary Educational Service Area 28 in the view of school administrators and teachers as classified by genders, educational levels, work experiences, positions and school sizes.

The sample included 486 school administrators and teachers from the office of Secondary Educational Service Area 28 in the 2014 academic year, divided into 140 school administrators and 346 teachers. A five-level rating-scale questionnaire with the reliability .98 was employed as the instrument of the study. Statistics were percentage, arithmetic mean, t-test, F-test and content analysis.

The research findings were as follows:

1.The actualities of good governances of administrators under the Office of Secondary Educational Service Area 28 as whole were perceived to be at the higher level. Expectation in using the good governance by the administrators was perceived to be at the highest level.

2. The opinions of the school administrators and teachers with different genders and school sizes toward the actualities of good governances of administrators in the school management were not found to be different at a significant level. On the other hand, the opinions of the school administrators and teachers with different education levels, positions and work experiences were found to be statistically different at the .05 level of significant.

While the opinions of the school administrators and teachers under the office of Secondary Educational Service Area 28, with different genders, education levels and work experiences, toward the expectations of good governances of administrators in the school management were not found to be different at a significant level. The opinions of the school administrators and teachers holding different positions and working at different sized school were found to be statistically different at the .05 level of significance.

3.The suggestions of the school administrator and teachers toward the good governances of administrators in the school management were the following.

On the legal rules and regulations: the administrators should strongly use the law and set of regulations in the school managements and be the good model. On the ethics: the administrators should manage the school with the rules of the ethics. On the transparency: the administrators should manage the school with the transparency, which can be checked and evaluated by the other institutes. They should transparently report the result of their school projects to public. On the participation: the school officers should be allowed to participate in the school management and be accepted by the meeting. On the accountability: the administrators should be responsible for their duties of the school management as well as the result of the operations. On the cost effectiveness: the administrators should operate the school management with the cost effectiveness, resources should be utilized to a maximum use, a campaign should be launched to make those concerned to know and appreciate the resources.

Keywords: Expectations, Good Governances, Administrators, School Management

บทนำ

ประเทศไทยมีปัญหาด้านการคอรัปชั่นไม่น้อยไปกว่าประเทศที่กำลังพัฒนาประเทศอื่นๆ ไม่เว้นแม้แต่ในสถานศึกษา การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในสถานศึกษาจึงถือเป็นการป้องกัน แก้ไขปัญหาการทุจริตคอรัปชั่นได้อย่างยั่งยืนอีกวิธีหนึ่ง ปัญหาการทุจริตคอรัปชั่นเป็นปัญหาระดับประเทศที่ทุกภาคส่วนจะต้องช่วยกันแก้ไขปัญหา ผู้บริหารจะต้องเป็นต้นแบบที่ดีให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ต้องให้ความสำคัญกับการดำเนินงานจึงจะสามารถขับเคลื่อนไปได้โดยง่าย

ธรรมาภิบาล (Good Governance) นับเป็นกระแสที่ทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ให้ความสนใจ และนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานขององค์กร ด้วยหลักธรรมาภิบาล ซึ่งประกอบด้วยหลักสำคัญ 6 ประการคือหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักสำนึกรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่าเป็นความสอดคล้องกับความรู้สึกและความต้องการของสาธารณะชน และสาธารณะชนก็มีความคาดหวังให้ทุกภาคส่วนมีการปฏิบัติอย่างแท้จริง มิใช่เป็นเพียงแต่กระแสนิยมเท่านั้น ด้วยผลลัพธ์ของการดำเนินงานด้วยหลักธรรมาภิบาล จะนำมาซึ่งสันติสุขแห่งมวลมนุษยชาติอย่างยั่งยืน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาการศึกษาเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนที่จะมาถึงในปี 2558 นอกจากจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาแล้ว ยังให้ความสำคัญกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงาน ซึ่งได้กล่าวไว้ในพันธกิจ (Mission) ข้อหนึ่งว่า “จัดระบบการบริหารจัดการศึกษาให้ทันสมัยตามหลักธรรมาภิบาล” เพื่อการบริหารงานให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล แก้ไขปัญหาการคอรัปชั่นที่ยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพความเป็นจริงและความคาดหวังในการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อสภาพความเป็นจริงและความคาดหวังในการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยจำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของสถานศึกษา

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางในการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ปีการศึกษา 2557 รวมทั้งสิ้น 3,243 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา 216 คน และครู 3,027 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 2557 : 301)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ปีการศึกษา 2557 จำนวนทั้งสิน 486 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 140 คนและครูจำนวน 346 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970: 607-610, อ้างใน นคร เสรีรักษ์และภรณี ดีราษฎร์วิเศษ 2555 : 52-53) ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Classified Rating Scale) ตามขนาดของสถานศึกษา ตัวแปรในการวิจัย คือ (1) ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา (2) ตัวแปรตาม คือ หลักธรรมาภิบาล 6 หลัก อันได้แก่ หลักนิติธรรมหลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

วิธีดำเนินการวิจัย

1. จัดทำเครื่องมือโดยการศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำเครื่องมือที่ได้ส่งให้กับผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

2. ผู้วิจัยหาค่าความเที่ยงด้านเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสม ชัดเจนทางภาษา แก้ไขแบบสอบถามตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย

3. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับข้าราชการครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือได้ค่าความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามเท่ากับ 0.98

4. ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28

5. เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยระบบคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพจริงและความคาดหวังของการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. ข้าราชการครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงในการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ สุวรรณ ทองคำ (2545: ง) ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี และไพฑูรย์ บัวชิด (2550: ง) ได้ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่างานวิจัยเกี่ยวหลักธรรมาภิบาลทั้ง 2 ท่าน ผลการวิจัยจะอยู่ในระดับมากทั้งคู่ ซึ่งถือได้ว่าการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลเป็นรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาอีกรูปแบบหนึ่งที่เหมาะสมกับยุคสมัยปัจจุบัน เพื่อความก้าวหน้าในการจัดการศึกษาและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ได้มาตรฐานตามหลักการ เป้าหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

2. ข้าราชการครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความคาดหวังในการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งอาจเนื่องมาจากข้าราชการครูมีความคาดหวังให้ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลอย่างเคร่งครัดและเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา สอดคล้องกับ Klarke (2001: 35) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการกระจายอำนาจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศกาน่า ผลการวิจัยพบว่า ในประเทศที่ด้อยการพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ส่วนท้องถิ่นโดยให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมมากขึ้น

3. ข้าราชการครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงและความคาดหวังในการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความคาดหวังของข้าราชการครูยังต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นธรรมาภิบาลมากยิ่งขึ้นกว่านี้ เพื่อให้สามารถบริหารสถานศึกษา และร่วมงานกับผู้ใต้บังคับบัญชาได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับ สถาบันพระปกเกล้า (1544: 1-2) ที่เห็นว่าธรรมาภิบาลมีความสำคัญต่อการเกื้อหนุนสังคมประชาธิปไตย จะเห็นได้จาก การที่รัฐธรรมนูญบัญญัติมาตราต่างๆที่สัมพันธ์กับหลักธรรมาภิบาล หากผู้บริหารนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาอย่างแท้จริง

4. เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อสภาพความเป็นจริงและความคาดหวังในการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา

4.1 ข้าราชการครูที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงและความคาดหวังในการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากข้าราชการครูทั้งเพศชาย

และเพศหญิงต่างก็ต้องการให้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมมากที่สุด สอดคล้องกับ สุพล วังสินธ์ (2545: 29-30) ได้สรุปคุณลักษณะที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา ไว้ว่า ต้องมีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีศักยภาพในการจัดการระบบบริหารโรงเรียน โดยการนำระบบคุณธรรมมาใช้ในโรงเรียน

4.2 ข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงในการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน จึงทำให้มีความคิดเห็นต่อการบริหารที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พระปรเมศวร์ ปญฺญาวชิโร (แจ่มแจ้ง) (2554: บทคัดย่อ) การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลทำให้ความคิดเห็นว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน

4.3 ข้าราชการครูที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงในการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 28 แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารและครู มีหน้าที่ความรับผิดชอบและประสบการณ์ที่แตกต่างกัน จึงทำให้ความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ทองใบ สุชาดี (2548: 25-26) ที่ได้กล่าวถึง ลักษณะของผู้นำที่สามารถเข้ากับผู้อื่นได้อย่างแนบเนียน ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญที่ผู้บริหารจะต้องพัฒนาตนเองให้เกิดความชำนาญ และเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น

4.4 ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงในการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน อีกทั้งกระบวนการทำงานและระบบที่แตกต่างกัน จึงทำให้ความคิดเห็นแตกต่างกัน สอดคล้องกับ สุวรรณ ทองคำ (2545: ง) ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่บริหารตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมากเกือบทุกด้าน ผลจากการเปรียบเทียบยังพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การบริหารไม่เกิน 10 ปี ส่วนใหญ่ บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมากที่สุด รองลงมาเป็นผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์การบริหาร 11-20 ปี และมากกว่า 20 ปี ตามลำดับ

4.5 ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงในการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากอยู่ภายใต้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 28 ด้วยกัน ทำให้มีระบบการทำงาน การตรวจสอบ ประเมินและติดตามที่เหมือนกัน จึงทำให้มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชัย วิสาระโภชน์ และคนอื่นๆ (2546: 160) ได้ทำการศึกษาเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลตามทัศนะของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า มีการใช้อยู่ในระดับมากทุกด้าน ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลตามทัศนะของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

1.) ข้าราชการครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงในการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความคาดหวังโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด

2.) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อสภาพความเป็นจริงและความคาดหวังในการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 28 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.1 ข้าราชการครูที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงและความคาดหวังในการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ไม่แตกต่างกัน

2.2 ข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงในการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รายด้านพบว่า ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกัน ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความคาดหวังโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 ข้าราชการครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงในการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความคาดหวังโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าข้าราชการครูมีความคิดเห็นด้านหลักความโปร่งใส ไม่แตกต่างกัน

2.4 ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงในการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานพบว่า ผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกับผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานปานกลาง และผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกับผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมาก มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานปานกลางกับผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานมาก มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันและมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความคาดหวังโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.5 ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงในการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความคาดหวังแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาพบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่กับข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาขนาดกลาง และข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่กับข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาขนาดกลางกับข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ควรศึกษาและทำความใจเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลให้มากขึ้น และนำหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ข้อ มาใช้ในการบริหารสถานศึกษาเพิ่มขึ้นด้วย

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ควรจัดกิจกรรม โครงการ หรือจัดอบรมเพื่อส่งเสริมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล และส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษานำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ เพื่อการบริหารสถานศึกษาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 เพื่อนำมาเปรียบเทียบความเป็นธรรมาภิบาล

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาล โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลในรูปแบบอื่น เพื่อให้สามารถนำมาวิเคราะห์ความเป็นธรรมาภิบาลได้ชัดเจนมากขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเปรียบเทียบกับเขตพื้นที่การศึกษาเขตอื่นๆ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเล่มนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์ ดร.สมาน อัศวภูมิ ประธานกรรมการที่ปรึกษา คณะผู้เชี่ยวตรวจสอบเครื่องมืองานวิจัย และผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณครูบาอาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้และข้อเสนอแนะที่ดีในการทำงานวิจัย คุณประโยชน์ใดๆ อันเกิดจากงานวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดา ครูอาจารย์ ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และให้ความปรารถนาดีแก่ผู้วิจัยตลอดมา

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545.

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28, สำนักงาน. **ข้อมูลสารสนเทศ**. ศรีสะเกษ-ยโสธร: กลุ่มงานนโยบายและแผน, 2556.

ทองใบ สุดชารี. **ภาวะผู้นำ: กลไกขับเคลื่อนองค์การแห่งการเรียนรู้**.อุบลราชธานี : คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุบลราชธานี, 2548.

นคร เสรีรักษ์ และภรดี ดีราษฎร์วิเศษ. **วิจัยไม่ใช่เรื่องยาก**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2555.

พระปกเกล้า, สถาบัน. **ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล**. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, 2544.

พระปรเมศวร์ ปญฺญาวชิโร (แจ่มแจ้ง). **ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสรรค์**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554.

ไพฑูรย์ บัวชิด. **การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2550.

ไพฑูรย์ บัวชิด. **การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2550.

วิชัย วิสาระโภชน์ และคนอื่นๆ. **การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลตามทัศนะของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์**. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2546.

สุพล วังสินธ์. “การบริหารโรงเรียนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา” **วารสารวิชาการ**. 5 (มิถุนายน 2543) : 29-30.

สุวรรณ ทองคำ. **สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาลพบุรี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต สถาบันราชภัฏเทพสตรี, 2545.